СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
ЧАСТЬ І. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.
РІК L. Ч. 128. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 13. червня 1942. No. 128. Jersey City, N. J., Saturday, June 13, 1942. VOL. L.
ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Совєти Дістануть Границі з 22. Червня 1941, Доносять з Вашингтону

Хоч переговори, що були ведені в Лондоні й Вашингтоні з представниками СССР були держані в цілковитій тайні, то проте деякі американські ґазети про ті переговори згадали і подали, що одно вже тепер певне, а саме те, що Совєти дістануть по цій війні назад ті границі, які мали дня 22. червня 1941, коли то на них напала Німеччина. Латвія, Естонія і Литва опинились би тоді в границях СССР. Польща втратилаб „східні креси", себто українські, білоруські та литовські землі. Совєти забралиб ще Буковину, Молдаву і Басарабію від Румунії, а від Фінляндії Карельську шийку. Польща цілком певно дістане Східну Прусію і Данціґ. З того виходилоб, що Карпатська Україна, Лемківщина і Холмщина знайдуться у польських чи яких інших руках.

Замітне ще й те, що радіовий коментатор Бернет Герші говорив про те саме через радіо дня 8. червня. Він казав, що Атлянтійський Чартер вимагає, щоб у таких справах питати спершу населення, чого воно хоче, але правдоподібно в випадку домагань Совєтів буде уступка з американсько-бритійського боку. З того, що Герші казав, виходилоб, що „Росія матиме спільну границю з Мадярщиною", що означалоб, що Совєти дістануть теж і Карпатську Україну.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ В РОСІЇ

Згідно з польськими звідомленнями польська армія в Росії має мати до 100,000 вояків. Частину цеї армії творить Польський Експедиційний Корпус на Близькому Сході. На чолі тих польських збройних сил стоїть ґен. Владислав Андерс, що був ранений кілька разів підчас війни Польщі з Німеччиною, а потім в Галичині арештований совєтською владою у Перемишлі та вивезений до тюрми у Львові, а потім перевезений до Москви. Вийшов з совєтської тюрми по польсько-совєтськім договорі, заключенім тоді, як Німеччина пішла війною проти Совєтів. Як сформували першу польську дивізію в Росії, то ледви один на десять вояків мав черевики, а один на двадцять плащ. Та тепер відносини змінились, бо прийшла допомога з Англії й Америки.

МОЛОТОВ У ВАШИНҐТОНІ В СПРАВІ ДРУГОГО ФРОНТУ

Проголошено офіційно, що до Вашинґтону прибув Вячеслав Молотов, народній комісар війни СССР, та відбув наради в днях від 29. травня до 4. червня з президентом Рузвелтом і представниками уряду. Наслідком цього прийшло до порозуміння щодо конечної потреби отворити в Европі другий фронт в 1942. році. Теж підписано між Злученими Державами і СССР договір позички і аренди в справі достави тенків, літаків й інших воєнних матеріялів Совєтам. Рівночасно обидві сторони дійшли до порозуміння щодо кооперації по війні, щоб по вигрі „створити новий і кращий світ" та забезпечити спокій і свободу народам, що дорожать свободою.

Молотов прилетів совєтським літаком до Лондону, а звідтам до Вашинґтону. В Лондоні підписав 20-літний договір між Великою Британією і СССР, яким обидві сторони зобовязались не заключувати сепаратних мирів, як і зреклись не добиватись територіяльних побільшень наслідком цеї війни. Договір передбачує взаємну допомогу, згідно з принципами Атлянтійського Чартеру.

НЕ МУСИМО ГОДИТИСЬ З УСІМ, ЩО КАЖЕ СТАЛІН...

Так пише Дж. Е. Соколскі в нюйорськім часопису „Сон" в статті „Тривалий мир". Каже, що „ніякий мир не може бути справедливим ні тривалим, який змушує один нарід жити під чужою владою проти своєї волі". Тим автор хоче обороняти, між іншим, теж і східні границі Польщі перед Совєтами. Та тут він може бути певний, що нарід Західньої України певно не схоче бути по власній волі теж і під Польщею, а захоче, зовсім природно, сам господарити.

БРАТИ „РЕАЛІСТИЧНО".

Католицький тижневик „Ди Камонвил" з 12. червня пише, що беручи справи „реалістично", треба признати „слушними" домагання Совєтів забрати від Польщі Західну Україну і Білорусь.

„СПРАВА ПОЛЬСКІ ЄСТ ЗАГРОЖОНА"...

„Нюзвік" з 8. червня подає, що Велика Британія дала „принципово" згоду на те, щоб Совєти дістали балтійські краї й „білоруські території,, що належали перед цею війною до Польщі. Тепер іде ще про Злучені Держави, що теж „готові признати Совєтам концесії", відповідаючі основам, виложеним в Атлянтійськім Чартері.

„Нови Свят" пише, що польський уряд у Лондоні каже, що „справи стоять добре", а виходить, що вже самі „американці подають до публичного відома, що справа Польщі є загрожена".

ДОХІД З КОНЦЕРТІВ В ЧЕСТЬ ЛИСЕНКА НА ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ.

З нагоди століття уродин славного українського композитора, Миколи Лисенка, влаштовують у Канаді ювилейні концерти, а весь чистий дохід з концертів призначають на потреби Канадійського Червоно Хреста.

УКРАЇНЦІ Й НІМЦІ ПРОСТО НЕ ГОДНІ СЕБЕ РОЗУМІТИ...

Американський журналіст, Алвин Стейнкопф, пише про зміни, які настали серед німців у відношенню до України. Каже, що Франкфуртер Цайтунґ написала, що „Україна не є краєм молоком і медом текучим". Занявши Україну націсти пізнали, що Україна є густо заселена, та що потреби самого населення краю є великі. Це край, кажуть вони, де голод чергується з обиллям. А погода, якої не можна передбачити, робить Україну радше пасивом ніж активом, коли іде про її негайну експльоатацію. Вправді, пише Стейнкопф, німецький організаційний талант може й це перобити, але на це треба довгого часу, а наразі положення таке, що з України в 1942. році не буде можна нічого дістати. Ось таке передає через радіо сам Ґебельс, націстівський міністер пропаганди. А це означає, що пайка хліба не буде в Німеччині підвищена. Стейнкопф каже, що політика „спаленої землі" була переведена в Україні з повним успіхом; совєтські війська понищили або забрали з собою господарське знаряддя, коні й корови, а румунські війська, що прийшли з німецькою армією, виграбили те, що остало. Крім того треба ще поборювати в Україні величезні транспортові трудноші. Та найгірше, пише Стейнкопф, є для німців те, що вони і українці говорять такими мовами, що одні одних не годні розуміти. Німецька і українська ментальність просто не годяться. Наприклад, пише Стейнкопф, українці ніяк не хочуть приймати німецької марки, або іншу, запроваджену німцями валюту, тільки на тій основі, що націстівська влада обіцює „нову еру", в якій кожний забогатіє. Український селянин хоче, наприклад, дістати за мішок бульби пару штанів, а німці не можуть штанів достарчити...

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ! Памятайте, що воєнний бонд у вашій хаті, це доказ вашої вдячности до тої землі, що вас приняла за своїх синів і дочок. Це теж доказ, що ми вміємо дорожити нашою свободою.

ЗБІРКА В ПАРАДІ „НЮ ЙОРК У ВІЙНІ".

Збірка українсько-американських громадян у національних українських строях, в великій параді „Ню Йорк у війні", відбудеться на розі Брум Стріт, поміж вулицями Солівен і Томсон, в долішній частині Ню Йорку, цеї суботи в год. 9:45 рано. Приходити там без українських національних чи організаційних прапорів, лише з американськими прапорами. Ця частина паради машируватиме під гаслом „Ай ем ен Америкен".

Вечером, в годині 7. цього самого дня, відбудеться друга частина цеї паради, звана „Торч Парейд", в якій наші громадяни в національних строях теж повинні взяти масову участь. В цій другій частині вже можна машірувати з ріжними національними прапорами. Збірка для українсько-американських громадян для цеї другої частини відбудеться на 32 вул. між Лексінґтон і Пятою Евенями.

УКРАЇНСЬКИЙ СКРИПАК ЛЕТУНОМ.

Павло Скорий з Монтреалю, що в 1934. році отримав як скрипак диплому з Лондонської Музичної Колеґії, отримав ранґу сержанта пайлота і крила.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Далі Нема Згадки Про Українців

В Бюлетинах А. Ч. Хреста ще далі нема ніякої згадки про жертвенну чи іншу акцію американських українців в користь цеї гуманітарної організації. Бачимо, що подані там жертви допомогових організацій інших національностей, хоч ті жертви менші від тих, що їх зложили українські організації. В "WEEKLY NEWS BULLETIN" з 10. червня бачимо, наприклад, навіть таку згадку, що в Вилкс Бері, Па., Польська Жіноча Ліґа давала "PEASANT DOLL CARD PARTY" в користь А. Ч. Хреста, хоч не подано навіть, скільки з цього було доходу. Згадуємо за те не тому, щоб квестіонувати оголошення Американського Червоного Хреста, а на те, щоб і наші організації памятали, що коли роблять якусь роботу для А. Ч. Хреста як українські організації, то щоб про це повідомляли: WEEKLY NEWS BULLETIN, AMERICAN RED CROSS, WASHINGTON, D. C. Треба доконче подбати, щоб і про нас були поширювані вісти, що й ми даємо частку своєї праці в користь А. Ч. Хреста, коли оголошується працю інших народів.

В тому самому Бюлетині є подана вістка з Шікаґо що тамошній Чептер А. Ч. Хреста веде 12 курсів піклування хорими по домах в чужих мовах. Є сім курсів у польській мові, два в литовській, один в еспанській, один в французькій і один в німецькій. Далі є 35 курсів для вивчення Першої Помочі, що ведені або цілковито в чужих мовах, або частинно в чужих, а дещо в анґлійській, при помочі перекладачів. Вчать у таких мовах: польській, німецькій, литовській і жидівській.

Чи не насувається питання: А як є з українською мовою? Таж в Шікаґо є поважне число українського жіноцтва, яке повинно теж інтересуватись такими курсами. Чи не повинен бути хоч один курс теж і в українській мові?

Є і тепер ріжні речі, про які можна і треба думати, бо хосенні як з американського, так і з українського боку.

Демократія - Це Спасення України

Канадійський „Український Голос" (ч. 22) пише в статі п. н. „Демократія", між іншим, про те, що історія українського народу є далеко більше історією боротьби за свободу і демократію ніж подібні історії інших народів:

„В часах „Маґни Карти" (1215. р.) українські бояри боролись за свої права з своїми князями не менше, чим англійські барони з королем Іваном. Галицькі бояри навіть спалили на кострі незаконну жінку одного з найбільших галицьких князів, Ярослава Осьмомисла, кількадесять літ перед тим, поки англійські барони збунтувались проти короля Івана. Історія українського козацтва — це історія кількасотлітнього шукання українського народу за свободою і історія його боротьби за свободу. Запорозька Січ була оазою демократії в февдальній Европі сотхи літ перед французькою революцією, яка підняла 'гасла „рівности, братерства й волі". Не була ця демократія досконала, не була вона така, яку нині бачимо в Канаді, алеж ніколи не міряємо минувшини теперішністю..

„Українська історія — це історія демократії, що народилася кілька сот літ скорше від західньо-европейських демократій. Але це якраз причина, щоби ми нею гордилися, а не соромилися. І як ми маємо яку крихітку самопошани, як маємо любов до свого рідного, то маймо передовсім любов до своєї історії, і на неї ми повинні покликатися як на свої гордощі навіть тоді, колиб решта світа була проти свободи і демократії...

„Демократія записала найкращі сторінки української історії і з демократією звязана будуччина України. Демократія — це спасення України, упадок демократії може погребати Україну. Одиноке право, на яке український нарід може нині покликуватися, це **право самому рішати свою долю.** А це є **право демократії.** І воно є вище від усіх інших прав — історичних, спадкових, економічних, чи які би там ще не були".

Ось те право демократії, кінчить згаданий часопис, обороняють тепер Велика Британія і Злучені Держави. Вони ведуть перед у тій війні, а за їхнім проводом мусять піти їхні союзники не тільки в мілітарних і економічних справах, але також і в питаннях мира.

ПОВНО ФАЛЬШИВИХ ГРОШЕЙ У ПОЛЬЩІ.

Підпольні польські організації пустили в обіг міліон фальшивих банкнотів. Це стільки мала нарахувати націстівська влада. Гроші вживано для революційних цілей. Найцікавіше при тому є те, що в тому ділі помагали полякам — німецькі кольоністи.

НІМЦІ Й УКРАЇНА

Повернувши з Европи Фредерик Окснер, кореспондент „Юнайтед Прес", пише, що згідно з націстівськими плянами „Україна малаб дістати націоналістичний режим під німецьким наглядом, але щоби на чолі не стояли старі царисти чи їхні наслідники". Виходилоб, що ті пляни походять головно від Рібентропа, націстівського міністра закордонних справ, яким, як пише Окснер, майже завжди противився Ґерінґ. Балтійські держави малиб бути під німецьким протекторатом. Військо малиб держати в Европі тільки Німеччина, Італія й Еспанія. В полосі між Ленінґрадом, Москвою і долішньою Волгою булаб створена буферна жидівська держава, куди спровадженоб усіх жидів, що є згромаджені в Польщі, де їм прийшлось би ждати на „остаточну розвязку жидівської квестії".

MOONLIGHT SAIL

Final arrangements have been completed for the Annual Moonlight Sail of the First Ward Regular Democratic Organization of Jersey City, which is to be held on Monday evening, June 15th, 1942.

City Commissioner William J. McGovern, Democratic Leader of the First Ward, is in charge of arrangements. Assisting him are his brother, Philip R. McGovern, and a large committee including:

Mrs. Ellen Donelen, Mrs. Bridget Cullen, Mrs. Helen Domanski, Mrs. Anna Silvers, Mrs. Jean Ondorf, Mrs. Nellie Choisez, Miss Johanna Malone, Mrs. Carolyn Reid, Mrs. Sophie Mazalewski, Mrs. Alexandria Skoczypiec, Joseph Bartzak, Charles Specht, James Fay, William Wolsh, Ralph Basilo, James Schemm, Stanley Kielbas, Frank Waltz.

The Americana of the Meseck Line has been chartered and will leave from Pier B, Foot of Exchange Place, Jersey City, at 8 o'clock. The sail will be held regardless of weather conditions. The committee in charge of arrangements is working hard to make this sail more enjoyable than ever before. Well-known stage, radio and screen artists will provide entertainment. A popular orchestra will furnish the music for dancing.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори Бр. св. Йосафата, від. 217, відбудуться ввівторок, 16. червня, в годині 7:30 ввечір, в гали парохіяльній, 303 Гудсон улиця. На ці збори мають прийти всі члени, місцеві і позамісцеві, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючі члени мусять вирівнати свою залеглість до Бр. і У. Н. Союзу, або будуть суспендовані. Контр. комісія відчитає всіх довгуючих на наступних зборах. Члени, котрі ще не забрали чеків дивіденди, хай прийдуть і заберуть, бо секретар не буде перепримувади їх дальше. Будемо принимати нових членів до Бр. і У. Н. Союзу. Приведіть своїх знайомих і кревних та впишіть їх в ряди Союзу, а отримаєте нагороду. — І. Пастущин, предс.; П. Паснак, кас.; А. Іванів, секр.